

YAHYALI İLÇESİ

İLÇENİN TARİHİ

İlçe, Anadolu'ya gelen Türk güçlerince kurulmuştur. Bu güçlerin önderliğini Seydi Ali ve Yahya Ali (Yahya Gazi) yapmışlardır. Seydi Ali'ye ait türbe Devlet Hastanesi bahçesinde, Yahya Gazi'ye ait türbe ise Ulu Camii önünde bulunmaktadır. Türbedeki kitabede geçen 1040 tarihi ilçe'nin en eski tarihi bilgisini vermektedir. 1913 yılında Belediye teşkilatına kavuşan İlçe, o yıllarda Niğde'ye bağlı bir kasaba iken, Cumhuriyet döneminde Develi İlçesine bağlı bir nahiye durumuna gelmiş, 1954 yılında belediye başkanı Süleyman Soyluoğlu tarafından ilçe konumunu almıştır ve kayserinin ilçe-lerinden sayılmıştır.

COĞRAFİ YAPISI

Denizden yüksekliği 1210 metre olan, ilçe sınırları içerisinde geçen Zamantı Irmağı, kapuzbaşı şelaleleri çayı, Derebağ şelalesi çayı ve ilçe'nin içerisinde akmakta olan Kocaçay başlıca akarsulardır. İlçe, Erciyes Dağı'nın güney yönünde kalan Sultan Sazlığı'nı kuşatan düzlüklerin ve Sakız Dağı'nın doğuya bakan yamaçlarında bir vadi içinde kurulmuştur. İlçe, Kayseri İlinin güneyinde kurulmuş olup, kuzeyi Develi, Güneydoğusu Adana'nın Feka İlçesi, Güneybatısı ve Güneyi Niğde'nin Çamardı ve Kayseri'nin Yeşilhisar ilçeleri ile komşudur.

İlçe'de karasal iklim hüküm sürmekle birlikte, özellikle güneyinde rakımı düşük ormanlık bölgede Akdeniz iklimi hüküm sürer. İlçe yazları 20 derece, kışları ise 18 derece sıcaklık ortalamasına sahiptir. Yıllık maksimum yağış ortalaması 500 mm.dir. Ovalık alanda bol miktarda elma bahçesi bulunmakta, ilçe'nin güney kısımları dağlık olmakla birlikte Adana sınırlarına yakın olan güneydoğusunda 11674 hektar verimli 33.034 hektar bozuk olmak üzere 44.709 hektar ormanlık alan mevcuttur. Mer'a vasıflı arazi miktarı 558.4 hektardır. İlçede Kapuzbaşı Şelalesi dünyanın sayılı şelalerindedir.

İDARİ YAPI

İlçe'nin bir merkez Belediyesi bir de Derebağ Belde Belediyesi olmak üzere iki belediye teşkilatı bulunmaktadır. İlçe merkezi 12 mahalleden ibaret olup, 28 köyü ve 3 mezrası bulunmaktadır.

2000 Yılı Nüfus Sayımı sonuçlarına göre

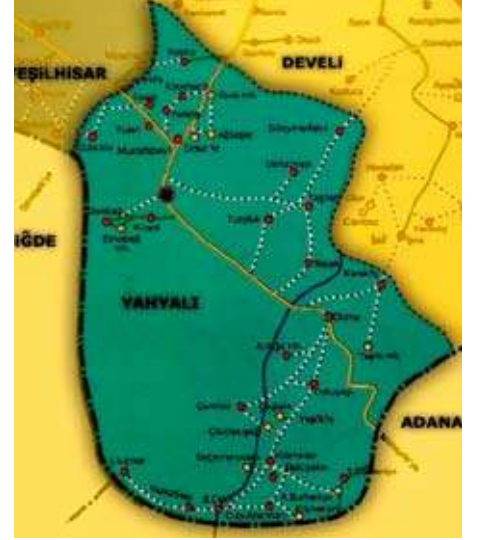
merkez nüfusu 22.665, köylerin nüfusu 20.538 olup, toplam nüfus 43.203'tür. Yıllık nüfus artış hızı şehir merkezinde binde 10.52, köylerde ise -14.09 olup, toplamda ise -1.93 nüfus azalması görülmektedir.

EKONOMİK YAPI

İlçe doğal kaynaklar bakımından ülkemizin ender olan ilçelerinden biridir. Demir cevheri, altın karışımı kurşun, gümüş karışımı çinko ve krom bakımından zengin ocaklara sahiptir. Mevcut yıllık üretim miktarı 2-2,5 milyon ton civarındadır. İlçe'nin görünür rezerv miktarı 20 milyon ton demir, 2 milyon ton çinko ve çinko karışımı kurşun rezervinin yanı sıra henüz rezerv miktarı tesbit edilememiş zengin krom yataklarının bulunduğu bilinmektedir. İlçede halıcılık en eski faaliyet olarak devam etmektedir. Ayrıca elmacılık, hayvancılık ve madencilik'e bağlı Nakliyecilik başlıca ekonomik faaliyetleri teşkil etmektedir. Maden nakliyesi lokomotif sektör olarak gelişmiştir.

SOSYAL YAPI

İlçe merkezindeki binalar betonarme yapılardır. Taş ve kerpiç yapılar yok denecek kadar azdır. İnşaatların büyük çoğunluğu iki katlı binalardan oluşmaktadır. Köylerdeki yapılaşma ilçe merkezinin tersine taş ve kerpiç binalardan oluşmaktadır. Yöre ormanlık olduğundan ormanlık bölgelerde yaşayan köylülerin evleri ahşap yapı tarzındadır.

KAPUZBAŞI ŞELELELERİ

İlçesi	Yahyalı	Pafta	
Köy	Küçük Çınar	Ada	
Mahalle		Parsel	
Mevkii	Ensemin Tepesi		
Sokak			
Mülkiyeti	Hazine		
Tescil Durumu	KKTVKK- 23.09.1990-827		
Bugünkü Kullanımı			

Tanımı

Kapuzbaşı Şelaleleri; Kayseri'nin güneyinde, Yahyalı ilçesine 80 km. mesafede bulunan, 1071 m. rakımlı Ensemin Tepesi'nin kuzeyinde yer almaktadır. Yakında bulunan Küçük Çakır köylüleri tarafından yayla olarak kullanılmaktadır. Divrik Dağı ile Ensemin Tepesi arasında bulunan vadideki şelaleler kuzeyde olup dört ayrı şelale şeklindedir. Şelaleler Kapuz Deresine akmakta olup burdan da Su Arası ırmağı ile Zamantı ırmağı ile birleşmektedir. Şelalelerin biri küçük, diğeri büyüktür. Akış debileri oldukça yüksektir. Yaklaşık olarak 60-80 m. yüksekten aşağıya akmaktadırlar. Şelalelerin altında un değirmeni vardır. Ayrıca köy içinde de su ile çalışan değirmen bulunur. Herhangi bir koruma önlemi yoktur.

YEDİGÖLLER

İlçesi	Yahyalı	Pafta	
Köy		Ada	
Mahalle		Parsel	
Mevkii	Yedigöller		
Sokak			
Mülkiyeti	Hazine		
Tescil Durumu	KKTVKK- 25.11.1994-1790		
Bugünkü Kullanımı			

Tanımı

Yedigöller mevki, Ulupınar Köyünden arabayla 1 saat daha sonrasında yürüyerek 5 saat olmak üzere toplam 6 saatlik bir mesafede bulunmaktadır. Yedigöller mevkiine Ulupınar köyünün güneybatısında bulunan Hacer Ormanlarından sonra ulaşılmaktadır. Söz konusu Hacer Ormanları ise; Hacer Boğazı adı verilen mevkide bulunmaktadır. Hacer Boğazının batısında ormanların bittiği yerden itibaren patika bir yoldan yürüyerek çıkılmaktadır. Söz konusu patika yolun dar olması ve zemininde yumuşak olmasından dolayı ulaşım oldukça güçleşmektedir. Hacer Boğazında 2 km. kadar düz patika şeklinde olan yol burdan itibaren dikleşmekte ve kayalık bir alan oluşmaktadır. Yaklaşık eğimin %80 olduğu bu dağlık alanda deniz seviyesinden 3100 m. olan alana ulaşılmaktadır.

FETHULLAH HÖYÜK

İlçesi	Yahyalı	Pafta	22-R 1d-1
Köy		Ada	549
Mahalle		Parsel	3
Mevkii			
Sokak			
Mülkiyeti	Hazine		
Tescil Durumu	KKTVKK- 21.05.1993-1454		
Bugünkü Kullanımı			

Tanımı

Kayseri-Yahyalı yolunun hemen bitişiğinde, ilçenin girişinde bulunmaktadır. Yaklaşık 150 m. çapında, 20 m. yüksekliğindedir. Yol tarafı hariç diğer tarafları elma bahçeleriyle çevrilidir. MÖ.III. Bin ve daha sonrası kültürleri içermektedir.

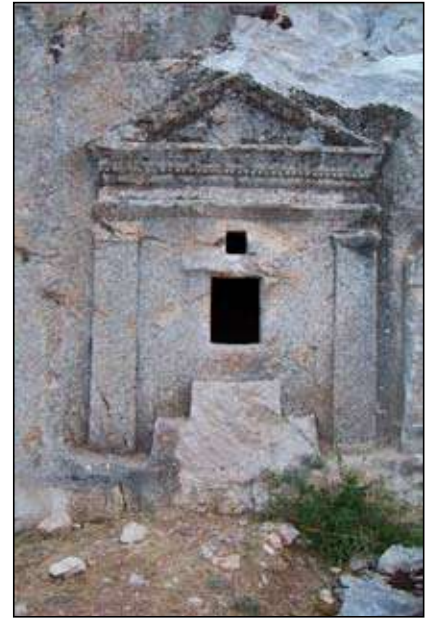

KAYA MEZARLAR

İlçesi	Yahyalı	Pafta	21.R.IVd4
Köy	Taşhan Köyü,	Ada	234
Mahalle		Parsel	17
Mevkii	Akbaş mevki, Keklice Dağı		
Sokak			
Mülkiyeti	Hazine		
Tescil Durumu	Tespitli		
Bugünkü Kullanımı			

Tanımı

Yamaçlarda bulunan kayalara oyularak yapılmış olan mezarlar, anıt mezar niteliğindedir. Akdeniz bölgesinde bulunan klasik ve Hellenistik dönem kaya mezarlarına benzemektedirler. Yanlarda iki sütunlu tapınak görünümlü kaya mezarları da bulunmaktadır.

KALE HÖYÜK (BOSTANLI KALESİ)

İlçesi	Yahyalı	Pafta	
Köy		Ada	
Mahalle		Parsel	
Mevkii	Bostanlık Boğazı- Kale		
Sokak			
Mülkiyeti	Hazine		
Tescil Durumu	KKTVKK- 23.06.1990-728		
Bugünkü Kullanımı			

Tanımı

İlçenin güneyinde, Yahyalı-Aladağ yolunun yedinci km. sinde, Orman İşletmesi'nden toprak yolun 500 m. ilerisinde doğuda yer alır. Buraya, Bostanlık Boğazı denilmektedir. Mimari buluntuları ile kale; Roma, Doğu Roma ve geç devirler de iskan gördüğü anlaşılmaktadır. Kesme taş malzemedен inşa edilmiştir.

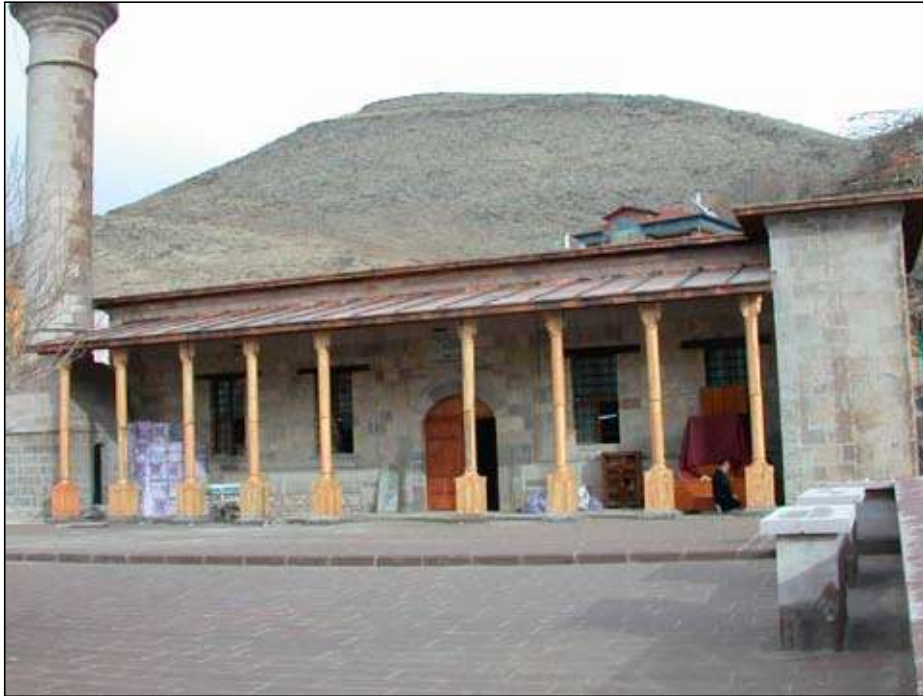

ULU CAMİ

İlçesi	Yahyalı	Pafta	
Köy		Ada	
Mahalle	Ulu Camii mah.	Parsel	
Mevkii			
Sokak			
Mülkiyeti			
Tescil Durumu	Tespitli		
Bugünkü Kullanımı	Cami		

Tanımı

İlçe merkezinde Ulu Cami mahallesinde bulunmaktadır. Sağlam ve ibadete açık durumdadır. Caminin beden duvarlarında düzgün kesme taş, üst örtüsünde katran ağacından ahşap direkler kullanılmıştır. Orjinalinde taş olduğundan bahsedilen mihrap, günümüzde çini levhalarla kaplanmıştır. Cami doğudan batıya doğru eğimli bir arazi üzerine doğu batı doğrultuda dikdörtgen bir planda inşa edilmiştir. Batı cephesinde beş gözlü bir son cemaat yeri bulunmaktadır. Yapının harim bölümüne giriş kapısı üzerindeki kitabe, Latin harfleriyle M. 1900 tarihi ve H. Ali Rıza efendi tarafından yaptırılmış olduğu yazılıdır.

YAHYA GAZİ TÜRBESİ

İlçesi	Yahyalı	Pafta	21.R IVd4
Köy		Ada	234
Mahalle	Camii Kebir	Parsel	17
Mevkii			
Sokak	Büyük Camii		
Mülkiyeti			
Tescil Durumu	KKTVKK- 29.03.1991-993		
Bugünkü Kullanımı	Türbe		

Tanımı

Ulu Caminin 10 m. batısında yer almaktadır. Düz kesme taşlardan yapılmış, kare planlıdır. Düz çatısının ortasında, konik kubbesi bulunmaktadır. Çatısının dört bir yanında çörten bulunan türbenin girişi kuzeydendir. Doğu-batı yönünde birer penceresi vardır. Giriş kapısı ve pencereler kemerlidir. İçerde tek sanduka tipli mezar bulunmaktadır. Ayrıca türbenin batı kenarında iki mezar bulunmaktadır. Biri 1967 de vefaat eden Hacı Hafız İzzet Efendiye, diğeri ise Camii imamlığı yapan Şih Ferrazşade Ali Efendiye aittir.

SEYİD ALİ TÜRBESİ

İlçesi	Yahyalı	Pafta	
Köy		Ada	
Mahalle		Parsel	
Mevkii			
Sokak			
Mülkiyeti	Hazine		
Tescil Durumu	GMEEAYK- 04.02.1982-3255		
Bugünkü Kullanımı			

Tanımı

İlçe merkezinde Devlet Hastanesi bahçesinde bulunmaktadır. Yaklaşık 1 m. yükseklikte, kare bir kaide üzerine oturmaktadır. Türbenin kaidesi moloz taşlardan, Kare planlı türbe ise kesme taşlardan inşa edilmiştir. Türk üçgenleriyle kubbeye geçiş sağlanmaktadır. Türbenin; güney, kuzey ve batı yönlerinde birer pencere vardır. Giriş doğu yönde olup, iç kısımda sanduka yoktur. Türbenin mihrabındaki mukarnaslar ve kapısındaki geçmeler dışında bezemesi yoktur. Mescit bölümünün giriş kapısı üzerinde kitabesi vardır ancak kitabe harap durumda olduğundan okunamamaktadır. Türbenin mimari örneklerle olan benzerliklerinden dolayı, 12-14. yüzyıllar arasında inşa edilmiş olduğu söylenebilir.

